

Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi

Warszawa, 24 lipca 2025 r.
Znak sprawy: DNI.gw.058.7.2025

Pan
Szymon Hołownia
Marszałek Sejmu RP

Dotyczy: interpelacji nr 10678

Szanowny Panie Marszałku,

odpowiadając na interpelację Posła na Sejm RP Jarosława Sachajko w sprawie zaniechania odbudowy tradycyjnych systemów retencji wodnej i kryzysu ekologicznego na Odrze (interpelacja nr 10678 z dnia 7 lipca 2025 r.), przekazuję informacje pozostające w kompetencji resortu rolnictwa:

Ad. 2. Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi nie posiada danych dotyczących ilości hektarów TUZ przekształconych w uprawy przemysłowe od 2004 r. oraz aktywnie odbudowanych w ramach WPR i KPO. Według danych GUS (spis rolny 2010 i 2020) powierzchnia łąk trwałych w 2020 r. wynosiła 2,77 mln ha, a w 2010 r. wynosiła 2,58 mln ha. Powierzchnia pastwisk trwałych wynosiła w 2020 r. w 414 tys. ha, a w 2010 r. 651 tys. ha.

Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi realizuje szereg interwencji, które poprzez wsparcie finansowe mają zachęcić rolników do właściwego gospodarowania wodą i ochrony trwałych użytków zielonych.

Ad. 3-4. W ramach Wspólnej Polityki Rolnej realizowane są interwencje, których celem jest właściwe gospodarowanie wodą i ochrona trwałych użytków zielonych.

Płatności do ekoschematów obszarowych wynikające z Planu Strategicznego dla Wspólnej Polityki Rolnej na lata 2023-2027, w tym dotyczące retencjonowania wody na TUZ dostępne są dla rolników od 2023 r. W obecnym okresie programowania dostępna

jest m.in płatność w ramach ekoschematu Retencjonowanie wody na trwałych użytkach zielonych (TUZ). Szczegółowe warunki i tryb przyznawania płatności uregulowane zostały w rozporządzeniu w sprawie ekoschematów¹.

Celem ekoschematu Retencjonowanie wody na TUZ jest promowanie retencjonowania wody, które poprawia gospodarkę wodną, a także ogranicza emisję dwutlenku węgla do atmosfery (poprzez ograniczenie rozkładu materii organicznej). Płatność w ramach tego ekoschematu dotyczy TUZ objętych równolegle wsparciem:

- w ramach praktyki: Ekstensywne użytkowanie TUZ z obsadą zwierząt (w ramach płatności do rolnictwa węglowego i zarządzania składnikami odżywczymi) lub
- ekologicznym lub
- rolno-środowiskowo-klimatycznym związanym z zachowaniem niektórych cennych siedlisk przyrodniczych (z wyłączeniem wariantu Murawy) i siedlisk zagrożonych gatunków ptaków poza obszarami Natura 2000 lub na obszarach Natura 2000 lub
- rolno-środowiskowo-klimatycznym w ramach interwencji: Ekstensywne użytkowanie łąk i pastwisk na obszarach Natura 2000.

Od 2025 r. rozszerzono zakres wsparcia w ramach ekoschematu „Retencjonowanie wody na TUZ” o możliwość uzyskiwania płatności także dla gruntów znajdujących się na obszarze objętym normą GAEC 2 dotyczącą ochrony torfowisk i obszarów podmokłych. Warunek pokrycia się terenów zalanych/podtopionych z obszarem objętym normą GAEC 2 będzie weryfikowany po otrzymaniu wykazu terenów zalanych z IUNG-PIB. Jeżeli tereny te pokryją się, rolnik otrzyma płatność w ramach ekoschematu „Retencjonowanie wody na TUZ”. W przypadku wnioskowania o ww. ekoschemat na obszarach objętych normą GAEC 2 nie są wymagane żadne dodatkowe dokumenty ani oświadczenia. Warto przy tym również podkreślić, że zgłoszone we wniosku powierzchnie do ekoschematu „Retencjonowanie wody na TUZ” nie wliczają się do wprowadzonego od 2025 r. limitu powierzchni uprawnionych do płatności w ramach ekoschematów obszarowych (wynoszącego 300 ha).

¹ Rozporządzenie Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 20 kwietnia 2023 r. w sprawie szczegółowych warunków i szczegółowego trybu przyznawania i wypłaty płatności w ramach schematów na rzecz klimatu i środowiska w ramach Planu Strategicznego dla Wspólnej Polityki Rolnej na lata 2023–2027 (Dz.U. poz. 493 z późn. zm.)

Warunkiem uzyskania płatności jest wystąpienie na TUZ zalania lub podtopienia, przy czym zalanie lub podtopienie występuje, gdy stan wysycenia profilu glebowego wodą utrzymuje się:

- na poziomie przynajmniej 80%,
- przez co najmniej 12 następujących po sobie dni między 1 maja a 30 września roku, w którym został złożony wniosek o przyznanie płatności.

W przypadku ekoschematu Retencjonowanie wody na trwałych użytkach zielonych w aplikacji eWniosekPlus konieczne jest zaznaczenie wnioskowania o ten ekoschemat w zakładce WNIOSEK. Rolnik nie deklaruje upraw we wniosku na działkach rolnych do tego ekoschematu ani nie wskazuje we wniosku konkretnych działek, które mogą być zalane lub podtopione, a jedynie zaznacza chęć ubiegania się o tę płatność. Informacje potwierdzające wystąpienie zalania lub podtopienia na powierzchniach TUZ przekazywane są przez Instytut Uprawy Nawożenia i Gleboznawstwa – Państwowy Instytut Badawczy (IUNG-PIB) do Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa (ARiMR). Wykaz ten jest przekazywany do ARiMR w terminie do 2 października każdego roku.

Zgodnie z przepisami unijnymi tj. art. 97 rozporządzenia 2021/2115² państwa członkowskie przeznaczają co najmniej 25% koperty przeznaczonej na płatności bezpośrednie na ekoschematy. Ponadto, państwa członkowskie są zobowiązane do określenia w swoim planie strategicznym Wspólnej Polityki Rolnej orientacyjnego przydziału środków na każdą interwencję i na każdy rok. W odniesieniu do ekoschematu „Retencjonowanie wody na TUZ” łączna kwota planowanych płatności w okresie 2023-2027 wynosi 97 262 550 EUR, co oznacza średnioroczną alokację środków w wysokości ok. 19 892 250 EUR. Szacowana w PS WPR stawka płatności w ramach tego ekoschematu wynosi 63,15 EUR/ha. W zależności od zainteresowania rolników ekoschematem faktyczna stawka może ulec zmianie. Na chwilę obecną nie są planowane zmiany mające na celu zwiększenie budżetu w ww. zakresie.

W ramach II filara WPR istnieje także możliwość otrzymania płatności rolnośrodowiskowo- klimatycznych do cennych przyrodniczo łąk i pastwisk, w tym

² Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/2115 z dnia 2 grudnia 2021 r. ustanawiającego przepisy dotyczące wsparcia planów strategicznych sporządzanych przez państwa członkowskie w ramach Wspólnej Polityki Rolnej (planów strategicznych WPR) i finansowanych z Europejskiego Funduszu Rolniczego Gwarancji (EFRG) i z Europejskiego Funduszu Rolnego na Rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich (EFRROW) oraz uchylającego rozporządzenia (UE) nr 1305/2013 i (UE) 1307/2013 (Dz.U. UE L435/1 p.1 z 6.12.2021)

siedlisk hydrogenicznych (m.in. łąki wilgotne, torfowiska). Celem tych płatności wdrażanych w ramach Planu Strategicznego dla WPR na lata 2023-2027 (PS WPR) i Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich 2014- 2020 (PROW 2014-2020), tj.:

- Interwencji 1. Ochrona cennych siedlisk i zagrożonych gatunków na obszarach Natura 2000 PS WPR oraz Pakietu 4. Cenne siedliska i zagrożone gatunki ptaków na obszarach Natura 2000 (PROW 2014-2020),
- Interwencji 2. Ochrona cennych siedlisk i zagrożonych gatunków poza obszarami Natura 2000 PS WPR oraz Pakietu 5. Cenne siedliska poza obszarami Natura 2000 (PROW 2014-2020),
- Interwencji 3. Ekstensywne użytkowanie łąk i pastwisk na obszarach Natura 2000 (nowa interwencja od 2023 r.)

jest utrzymanie, zapobieganie pogarszaniu się lub przywrócenie właściwego stanu ochrony cennych łąk i pastwisk. Beneficjenci otrzymują wsparcie za ekstensywne ich użytkowanie (może to być użytkowanie pastwiskowe, kośno-pastwiskowe lub kośne). Rolnicy realizujący zobowiązania w ramach ww. płatności rolno-środowiskowo-klimatycznych, oprócz stosowania praktyk agrotechnicznych w zakresie odpowiedniego użytkowania cennych siedlisk sprzyjających ich zachowaniu obejmujących w szczególności: stosowanie odpowiedniej liczby pokosów, ekstensywny wypas zwierząt, dostosowanie terminów koszenia/wypasu do potrzeb ochrony przyrody czy też pozostawienie powierzchni niekoszonych. Jednocześnie beneficjenci nie mogą ingerować w system urządzeń melioracyjnych (obowiązuje zakaz tworzenia nowych, rozbudowy, przebudowy i odtwarzania tych urządzeń), z wyjątkiem przypadków dotyczących dostosowania ich do potrzeb związanych z utrzymaniem i poprawą warunków siedliskowych.

W ramach płatności rolno-środowiskowo-klimatycznych PROW 2014-2020 oraz PS WPR ukierunkowanych na ochronę cennych łąk i pastwisk - w kampanii 2023 r. w kraju wsparciem zostało objęte ok. 609 tys. ha na kwotę ok. 803,6 mln zł. Natomiast w kampanii 2024 deklarowana powierzchnia wynikająca z wniosków złożonych wyniosła ok. 641 tys. ha.

Ad. 5-6. Zgodnie z przepisami ustawy z dnia 20 lipca 2017 r. Prawo wodne³ konserwacja i utrzymywanie urządzeń melioracji wodnych należy do zainteresowanych właścicieli gruntów, a jeśli teren jest objęty działalnością spółki wodnej, jest to

³ ustawa z dnia 20 lipca 2017 r. Prawo wodne (Dz.U. z 2025 r., poz. 960).

obowiązek spółki wodnej. Chcąc poprawiać możliwości gospodarowania wodą na obszarach wiejskich oraz ograniczać ryzyko deficytu wody, realizowane są działania mające na celu poprawę gospodarki wodnej, w tym dotyczące urządzeń melioracji wodnych, które starają się godzić wymagania Zielonego Ładu (adaptacja klimatyczna, ochrona bioróżnorodności) z zatrzymywaniem wody w krajobrazie rolniczym. Należy tu wymienić m.in. inwestycję B 3.3.1 „Inwestycje w zwiększanie potencjału zrównoważonej gospodarki wodnej na obszarach wiejskich” w ramach Krajowego Planu Odbudowy i Zwiększania Odporności lub realizowaną w ramach Planu Strategicznego dla Wspólnej polityki Rolnej na lata 2023-2027 interwencję I.10.8 Scalanie gruntów wraz z zagospodarowaniem poscaleniowym. Celem inwestycji B3.3.1 jest wsparcie przedsięwzięć na obszarach wiejskich w zakresie poprawy gospodarowania wodą oraz efektywności wykorzystania jej zasobów. W ramach projektu finansowane są głównie prace związane z budową, przebudową, odbudową, rozbudową urządzeń melioracji wodnych oraz urządzeń wodnych, w szczególności ograniczających odpływ wody, z uwzględnieniem jej retencjonowania dla przeciwdziałania skutkom suszy (obszar B). Celem interwencji I.10.8 jest tworzenie korzystniejszych warunków gospodarowania w rolnictwie i leśnictwie poprzez poprawę struktury obszarowej gospodarstw rolnych, lasów i gruntów leśnych, dostosowanie granic nieruchomości do systemu urządzeń melioracji wodnych, dróg oraz rzeźby terenu. W ramach tej interwencji preferowane są operacje uwzględniające, m.in inwestycje przyczyniające się do zwiększenia retencji wodnej na gruntach rolnych, tj.:

- tworzenie lub odtworzenie śródpolnych oczek wodnych lub zachowanie istniejących mokradł;
- budowa lub przebudowa:
 - ✓ małych zbiorników wodnych (o łącznej powierzchni co najmniej 500 m²);
 - ✓ istniejących urządzeń melioracji wodnych oraz innych urządzeń wodnych w celu zmiany ich funkcji, tj. zmiana funkcji urządzeń melioracji z odwadniających na nawadniająco-odwadniające.

Z wyrazami szacunku

z up. Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi

Jacek Czerniak

Sekretarz Stanu

/podpisano elektronicznie/

Do wiadomości:

Kancelaria Prezesa Rady Ministrów